

Handläggare: Pavel Huzevka
Avdelningen för Strategisk Trafikplanering
Tel: 508 262 72
pavel.huzevka@gfk.stockholm.se

2004-05-24

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Åtgärdsplaner för trafiksignaler inom Stockholms Stad.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Gatu- och fastighetsnämnden godkänner den lämnade redovisningen.

Olle Zetterberg

Christer Lundin

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetskontoret har genomfört en inledande studie om hur en lämplig hantering av stadens trafiksignaler kan underlätta framkomligheten för trafiken när olika störningar i trafiknätet inträffar, såväl oplanerade händelser i form av trafikolyckor och andra incidenter som planerade händelser i form av underhållsarbeten, statsbesök eller större idrottsevenemang.

Bakgrunden är att man genom den för Vägverket och Staden gemensamma vägtrafikcentralen Trafik Stockholm har fått bättre möjligheter att överblicka och styra trafiken när olika händelser inträffar. Kontoret därför studerade hur trafiksignalerna skulle kunna ställas om för att förbättra framkomligheten och minska trafikstörningarna.

Denna utredning innehåller en redovisning av behovet av att införa särskild styrning av trafiksignaler vid allvarliga händelser, t.ex. stora olyckor, på de viktigaste trafiklederna och större vägarna i Stockholm. Studien har avgränsats till 25 olika avstängningsfall utmed fyra viktiga stråk. Av studien framgår att stora trafikstörningar uppstår om en händelse inträffar som medför en totalavstängning under dagtid.

Styrningen av trafiksignalerna förutsätts ske genom att särskilda åtgärdsplaner som kan aktiveras vid större händelser upprättas.

Sammanfattningsvis visar studien:

- I samtliga studerade fall kan primära vägar urskiljas utefter vilka åtgärder i trafiksignalanläggningarna bör övervägas vid större händelser på det överordnade vägnätet.
- Åtgärdsplaner bör i första hand tas fram för händelser som leder till totalavstängningar. Behovet av åtgärdsplaner varierar med trafikbelastningen under dygnet.
- Åtgärdsplaner innehållande styrning av trafiksignaler för nödutrymning av trafik från tunnlar vid t.ex. brand bör prioriteras.
- Kompletterande trafikinformationstavlor behövs för att minska trafiktrycket på den väg där en händelse inträffat och på tillfarterna till den drabbade vägen.

I denna utredning har förutsatts att de åtgärdsplaner som innehåller styrning av trafiksignaler för nödutrymning av trafik från tunnlar kommer att verkställas med automatik. Likaså bör åtgärdsplaner som avser i förväg planerade händelser, t.ex. underhållsavstängningar av Essingeleden och Söderledstunneln, verkställas med automatik. I övriga fall bör verkställandet av åtgärdsplanerna för trafiksignalerna initieras manuellt efter att den aktuella händelsens art, omfattning och varaktighet bedömts.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Allmänt

Trafiklederna och de större vägarna i Stockholm är på grund av den höga trafikbelastningen känsliga för störningar i trafiken. Vid större trafikolyckor och andra allvarliga händelser uppstår ofta köer som sträcker sig långt utanför den väg där händelsen inträffat och som kan ta lång tid att avveckla.

Det operativa ansvaret för hantering av störningar på trafiklederna och de större vägarna ligger hos stadens och Vägverkets gemensamma vägtrafikcentral, Trafik Stockholm. Till sin hjälp för hantering av störningarna har vägtrafikledarna tillgång till olika tekniska system.

För en samordnad hantering av de tekniska systemen kommer successivt s.k. åtgärdsplaner att upprättas. Dessa kommer att ligga förprogrammerade i ett överordnat tekniskt ledningssystem som benämns Centralt Tekniskt System (CTS).

Trafiksignalerna i Stockholm är programmerade för att klara normala trafikförhållanden. Vid större händelser på trafiklederna och de större vägarna flyttar trafiken över till andra vägar, det s.k. alternativvägnätet. Alternativvägnätet utgörs av vägar som officiellt eller inofficiellt utpekats som omledningsvägar samt av andra vägar som trafikanterna spontant väljer (det s.k. spontanvägnätet). Överföringen av trafik till alternativvägarna leder ofta till en trafiksituation som trafiksignalerna på dessa vägar inte är programmerade för, vilket kan leda till en ytterligare förvärrad kösituation.

De åtgärdsplaner som finns idag innehåller inte några åtgärder för omställning av trafiksignaler vid större händelser.

Åtgärdsplaner

Då en händelse inträffar måste ofta en mängd åtgärder vidtas av vägtrafikledaren i Trafik Stockholm. De åtgärder som ska vidtas beror av händelsens art och omfattning. För samordning av de åtgärder som ska vidtas vid olika händelser kommer successivt åtgärdsplaner att tas fram och läggas in i ledningssystemet (CTS).

Åtgärdsplanerna kan bestå av både rent manuella åtgärder och åtgärder som genomförs automatiskt då vägtrafikledaren beslutat att de ska genomföras. De manuella åtgärderna kan bestå i att vägtrafikledaren per telefon kontakter väghållaren för att få hjälp att rätta till en brist som uppstått. De automatiska åtgärderna kan bestå i att vägtrafikledaren initierar en avstängning av ett körfält eller en avstängning av en hel vägsträcka.

Syfte

Denna utredning utgör första steget i en process som, om erforderliga beslut tas, skall leda fram till kompletta åtgärdsplaner för hantering av störningar utmed de viktigaste trafiklederna och de större vägarna och där ändringar i trafiksignalstyrningen ingår som ett viktigt moment.

Syftet med det första steget har varit att studera hur trafiken omfördelas vid större händelser samt att föreslå stråk utefter vilka ändringar i trafiksignalstyrningen bör övervägas vid inträffade händelser i det överordnade vägnätet.

I nästa steg bör möjligheterna till förändringar i trafiksignalerna utefter de föreslagna stråken utredas närmare.

Slutligen bör som ett sista steg beslutade programförändringar i trafiksignalerna införas som en hel- eller halvautomatisk funktion i de åtgärdsplaner som aktiveras av vägtrafikledarna i Trafik Stockholm vid större händelser.

Avsikten är också att de programförändringar som införs i trafiksignalerna ska kunna användas vid planerade händelser, t.ex. vid regelbundet återkommande avstängningar i samband med underhållsarbeten.

Syftet med studien har också varit att preliminärt bedöma behovet av kompletterande trafikinformationstavlor för att minska trafiktrycket på de vägar och trafiksignalanläggningar som påverkas vid större händelser.

Behov av trafikinformationstavlor

I Vägverkets regi kommer trafikinformationstavlor att placeras ut på de stora infarterna till Stockholm. Dessa kommer att kunna användas för information om händelser på både Vägverkets och stadens vägnät. Härutöver erfordras kompletterande trafikinformationstavlor på stadens vägnät. I denna studie har ett preliminärt behov av trafikinformationstavlor konstaterats på ett stort antal platser. Innan platserna slutligt fastställs behövs en övergripande strategi för placering och användning av trafikinformationstavlorna. Dessutom behövs en prioritering av trafikinformationstavlorna i förhållande till hur stort behovet är på olika platser.

S

Fortsatt arbete

Det fortsatta arbetet med framtagande av åtgärdsplaner kan grovt indelas i:

- Beslut om fortsatt arbete
- Projektering av åtgärdsplaner
- Implementering av åtgärdsplaner i Trafik Stockholms tekniska ledningssystem (CTS)
- Uppföljning

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden godkänner den här lämnade redovisningen om det inledande utredningsarbetet med rapporten om Åtgärdsplaner för trafiksignaler inom Stockholms Stad.

SLUT